

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 604/2013-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. marca 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho o sťažnosti obchodnej spoločnosti Sberbank Slovensko, a. s., Vysoká 9, Bratislava, zastúpenej SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., Štefánikova 8, Bratislava, konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. Františka Sedlačka, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16 Co 25/2012 zo 14. mája 2012, za účasti Krajského súdu v Prešove, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti Sberbank Slovensko, a. s., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16 Co 25/2012 zo 14. mája 2012 p o r u š e n é b o l i .

2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16 Co 25/2012 zo 14. mája 2012 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Prešove j e p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti Sberbank Slovensko, a. s., trovy konania v sume 323,50 € (slovom tristodvadsaťtri eur a päťdesiat centov) na účet jej právnej zástupkyne SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., Štefánikova 8, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júla 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Sberbank Slovensko, a. s., Vysoká 9, Bratislava [pred zmenou obchodného mena VOLKSBANK Slovensko, a. s. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“)], zastúpenej SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., Štefánikova 8, Bratislava, konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. Františka Sedlačka, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 16 Co 25/2012 zo 14. mája 2012.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v procesnom postavení žalobcu žalobou doručenou 3. júna 2010 Okresnému súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) domáhala proti D. W. a Ing. S. W., obaja bytom ... (ďalej len „žalovaní“), v zmysle § 42a a nasl. Občianskeho zákonníka určenia neúčinnosti darovacej zmluvy, ktorou otec žalovaných Ing. D. W. bezodplatne previedol na žalovaných, každému v jednej polovici, vlastnícke právo k svojej nehnuteľnosti – rodinnému domu evidovanému na ... v kat. území

P. (ďalej len „darovacia zmluva“), „čím zmaril uspokojenie sťažovateľovej vymáhateľnej pohľadávky“.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 8 C 118/2010 z 8. novembra 2011 žalobu sťažovateľky zamietol. O odvolaní sťažovateľky rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 16 Co 25/2012 zo 14. mája 2012 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Sťažovateľka sa domnieva, že uvedenými právoplatnými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že v jej veci „bola zo strany súdu prvého a súdu druhého stupňa vykonaná extrémne nesprávna interpretácia hmotnoprávných noriem, ktorá je nezlučiteľná s Ústavou SR, a to do takej miery, že došlo k flagrantnému porušeniu sťažovateľovho základného práva na súdnu ochranu...“

Sťažovateľ navyše disponuje iným právoplatným rozhodnutím všeobecného súdu, v ktorom bolo jeho právne postavenie za totožných okolností posúdené diametrálne odlišným spôsobom ako ho ustálili prvostupňový a druhostupňový súd. Sťažovateľ tak má vo vlastnej veci dve právoplatné súdne rozhodnutia, ktoré tú istú právnu otázku riešia rozdielne, čo výrazne zasahuje do právnej istoty sťažovateľa a jeho dôvery v platné právo.“

Sťažovateľka, ktorá je bankovým subjektom, uvádza, že poskytla «obchodnej spoločnosti I., s. r. o., so sídlom ul. SNP č. 44, 936 01 Šahy, IČO: 31 425 666 kontokorentný úver vo výške 738.811,- €, za ktorého splatenie sa ako ručiteľ zaručil Ing. D. W.... Identifikovaný ručiteľ, zrejme motivovaný odvrátením eventuálneho postihu zo strany sťažovateľa pre prípad vymáhania úverovej pohľadávky, bezodplatne previedol vlastnícke právo k rodinnému domu v katastrálnom území P. na svoje deti D. W.... a Ing. S. W...., čím sa zbavil svojho jediného bonitného majetku. K prevodu vlastníckeho práva navyše došlo pomerne krátko pred tým, než spoločnosť I., s. r. o. verejne deklarovala svoje finančné problémy a s tým spojený hroziaci úpadok spoločnosti.

Z časového hľadiska po namietanom prevode vlastníckeho práva bola obchodnej spoločnosti I., s. r. o. uznesením Okresného súdu Nitra zo dňa 12. 4. 2010, sp. zn.

31 R/3/2010 (zverejnené v Obchodnom vestníku SR č. 72/10 dňa 16. 4. 2010) z dôvodu hroziaceho úpadku povolená reštrukturalizácia v zmysle § 116 ods. 1 a nasl. zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení účinnom do 31. 12. 2011... Sťažovateľ si svoju úverovú pohľadávku v zákonnej lehote do uvedenej reštrukturalizácie neprihlásil... Reštrukturalizácia spoločnosti I., s. r. o. bola ukončená schválením a potvrdením reštrukturalizačného plánu, ktorého záväzná časť obsahovala formuláciu, podľa ktorej veriteľom ktorí nie sú uvedení v záväznej časti plánu zanikajú práva domáhať sa uspokojenia ich pôvodných pohľadávok od ručiteľov.

Sťažovateľ, aj napriek uvedenému zneniu reštrukturalizačného plánu, vymáhal svoju úverovú pohľadávku súdnou exekúciou od ručiteľa. Vychádzal pritom zo skutočnosti, že nie je účastníkom reštrukturalizačného plánu spoločnosti I., s. r. o., a preto obmedzenia upravené v pláne na neho nedopadajú (sťažovateľ navyše ani nemal možnosť oboznámiť sa s konkrétnym znením reštrukturalizačného plánu, nakoľko ako jeho „neúčastník“ nemal k nemu slobodný prístup).

Za účelom rozšírenia exekúciou postihnuteľného majetku, ktorého sa ručiteľ svojvoľne zbavil, sťažovateľ zároveň inicioval konanie o určenie neúčinnosti právneho úkonu ručiteľa (darovanie rodinného domu), v ktorom boli vydané napadnuté rozhodnutia. Prvostupňový a druhostupňový súd v nich zhodne dospeli k dvom mimoriadne sporným právnym záverom, ktoré viedli k zamietnutiu odporovacej žaloby.».

Podľa názoru sťažovateľky sú závery, ku ktorým dospeli v jej veci prvostupňový aj odvolací súd, „natoľko nesprávne, že sú z ústavnoprávneho hľadiska neudržateľné, až arbitrárne. Namietané závery možno špecifikovať nasledovne:

a) na základe interpretácie § 155 ods. 4 ZKR prvostupňový a druhostupňový súd v absolútnom rozpore s právnou doktrínou judikovali, že právne účinky potvrdeného reštrukturalizačného plánu dopadajú aj na osoby, ktoré nie sú jeho účastníkmi. Nakoľko reštrukturalizačný plán spoločnosti I., s. r. o. výslovne vylúčil právo všetkých veriteľov (aj tých, ktorí svoje pohľadávky do reštrukturalizácie neprihlásili) na uspokojenie od ručiteľov, prvostupňový aj druhostupňový súd mali za to, že sťažovateľ v čase rozhodnutia súdu o odporovacej žalobe nedisponoval voči ručiteľovi vymáhateľnou pohľadávkou (obligatórna podmienka odporovateľnosti);

b) na základe interpretácie § 42a ods. 3 písm. a) OZ sa prvostupňový a druhostupňový súd domnievajú, že hoci sa pri prevode na blízku osobu úmysel dlžníka ukrátiť pohľadávku veriteľa ex lege prezumuje, možno v konkrétnych prípadoch uzavrieť (aj napriek existencii nevyvrátiteľnej zákonnej domnienky), že tento úmysel ad absurdum neexistuje.“.

Sťažovateľka tiež poukazuje na skutočnosť, že „právna otázka účinkov reštrukturalizačného plánu spoločnosti I., s. r. o. na tretie osoby (sťažovateľ) bola riešená nielen v konaní o určenie neúčinnosti právneho úkonu darovania, ale aj v súvisiacom exekučnom konaní, a to v rámci rozhodovania o námietkach voči exekúcii, ktoré podal ručiteľ Ing. D. W. ako povinný (podstatou námietok bolo tvrdenie ručiteľa, že pohľadávka sťažovateľa je v dôsledku znenia reštrukturalizačného plánu nevymáhateľná).

Kým v konaní o určenie neúčinnosti darovania Okresný súd Prešov rozhodol, že potvrdený reštrukturalizačný plán má účinky aj voči tretím osobám, a teda aj voči sťažovateľovi, v konaní o námietkach voči exekúcii Okresný súd Prešov v uznesení zo dňa 09. 05. 2012, č. k. 18 Er/348/2010-147 právoplatne uzavrel, že potvrdený reštrukturalizačný plán tieto účinky za žiadnych okolností nemá a námietky voči exekúcii zamietol...

Sťažovateľ tak disponuje právoplatným rozhodnutím Okresného súdu Prešov, ako exekučného súdu, ktorý aprobuje vymáhateľnosť jeho pohľadávky voči ručiteľovi, pričom v inom konaní (o určenie neúčinnosti darovania) Okresný súd Prešov konštatuje, že pohľadávka sťažovateľa je voči ručiteľovi nevymáhateľná. Sťažovateľ tak aktuálne čelí absurdnej situácii, kde exekučný súd záväzne deklaroval vymáhateľnosť jeho pohľadávky, no súdna exekúcia nemôže byť v celom rozsahu uplatňovaná, nakoľko Okresný súd v Prešove v inom konaní contra legem konštatoval, že pohľadávka sťažovateľa voči ručiteľovi je naturálnou obligáciou.“.

Podľa sťažovateľky prvostupňový súd svoje meritórne rozhodnutie o zamietnutí jej odporovacej žaloby založil na právnom názore, že „schválený a potvrdený reštrukturalizačný plán spoločnosti I., s. r. o. modifikoval obsah právnych vzťahov aj tých veriteľov, ktorí si svoje pohľadávky do reštrukturalizácie neprihlásili. Tento názor následne aproboval aj súd druhého stupňa.“.

V tejto súvislosti sťažovateľka uvádza, že „v konaní pred prvostupňovým súdom ako aj v odvolacom konaní rozsiahlo argumentoval, že § 155 ods. 4 ZKR sa nemôže aplikovať na veriteľov, ktorí svoje pohľadávky neprihlásia, a teda nie sú účastníkmi reštrukturalizačného plánu“. Na tejto argumentácii sťažovateľka v celom rozsahu naďalej zotrváva, pričom svoje argumentačné východiská v sťažnosti stručne zhrnula takto:

«- zo znenia ustanovení § 132 ods. 1 ZKR, § 136 ods. 1 ZKR, § 140 ods. 1 ZKR, § 140 ods. 2 ZKR jednoznačne vyplýva, že reštrukturalizačný plán môže upraviť vznik, zmenu alebo zánik práv a záväzkov iba tých konkrétnych účastníkov plánu, ktorí sú v tomto pláne riadne uvedení. Reštrukturalizačný plán teda nemôže modifikovať práva a záväzky tretích osôb (sťažovateľ), ktoré v pláne uvedené nie sú, resp. na ktoré plán odkazuje iba všeobecne ako na „tretie osoby“;

- ak sa má svojho práva na vymáhanie pohľadávky od ručiteľa vzdať osoba nezúčastnená na pláne (sťažovateľ), § 140 ods. 2 ZKR vyžaduje, aby táto osoba so vzdaním sa práva výslovne súhlasila priamo v reštrukturalizačnom pláne (súhlas tvorí prílohu plánu). Pokiaľ tretia osoba takýto súhlas so vzdaním sa práva nedá, plán nemá voči nej žiadne účinky;

- v § 155 ods. 2 ZKR je upravená nevyvrátiteľná zákonná domnienka, vzťahujúca sa na veriteľov, ktorí svoju pohľadávku do reštrukturalizácie neprihlásili. ZKR v tomto prípade stanovuje, že po potvrdení reštrukturalizačného plánu zaniká právo uvedených veriteľov vymáhať ich neprihlásené pohľadávky voči dlžníkovi, ako aj riadne a včas neprihlásené zabezpečovacie práva vzťahujúce sa na majetok dlžníka. Osobné ručenie tretích osôb nie je prezentovanou zákonnou domnienkou nijakým spôsobom dotknuté (ak by bol úmysel zákonodarcu v tomto smere iný, naturalizácia veriteľovej pohľadávky podľa § 155 ods. 2 ZKR by nebola formulovaná spôsobom zužujúcim tieto účinky iba na osobný majetok dlžníka);

- ZKR za žiadnych okolností nedáva dlžníkovi, ani veriteľom prihlásených pohľadávok, možnosť reštrukturalizačným plánom modifikovať obsah ručenia za neprihlásené pohľadávky, čo vyplýva aj z doterajších komentárov k ZKR...»

Záver okresného súdu a krajského súdu, ktoré v sťažovateľkinej veci jej interpretáciu § 155 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 31. decembra 2011 (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) bezdôvodne a bez náležitého odôvodnenia odmietli a judikovali presný opak, sťažovateľka považuje za arbitrárny a neprípustne zasahujúci do jej základného práva garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy. Sťažovateľka v tejto súvislosti uvádza, že *„sa nemôže domôcť svojich práv pre údajnú nevyháateľnosť jeho pohľadávky voči ručiteľovi, hoci disponuje iným rozhodnutím exekučného súdu, ktoré jeho pohľadávku voči ručiteľovi označuje za dôvodnú a vymáateľnú“*.

Sťažovateľka ďalej namieta, že prvostupňový súd aj odvolací súd svoje právne závery v jej veci založili *„na negovaní objektívne daného (zákonom prezumovaného) ukracujúceho úmyslu dlžníka, ktorý de facto nie je možné vyvrátiť. Prezumovanej vedomosti žalovaných o ukracujúcom úmysle sa prvostupňový a druhostupňový súd pritom nevenovali, resp. ju bagatelizovali vzhľadom na údajnú neexistenciu ukracujúceho úmyslu ručiteľa.“*. Tým podľa sťažovateľky *„prvostupňový a druhostupňový súd zjavne posudzovali jeho vec na základe nesprávnej interpretácie a aplikácie ustanovenia § 42a ods. 3 písm. a) OZ“*.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 14. 5. 2012, sp. zn. 16 Co/25/2012 porušené boli.

II. Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 14. 5. 2012, sp. zn. 16 Co/25/2012 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

III. Krajský súd v Prešove je povinný zaplatiť advokátovi sťažovateľa náhradu trov konania do pätnástich dní od právoplatnosti nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť, ktorou sťažovateľka namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu,

predbežne prerokoval a uznesením sp. zn. IV. ÚS 604/2013 z 3. októbra 2013 ju podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

Krajský súd sa k sťažnosti na základe predchádzajúcej výzvy ústavného súdu vyjadril ešte pred jej predbežným prerokovaním v prípise sp. zn. Spr/10033/2013 zo 14. marca 2013, v ktorom predsedníčka krajského súdu najmä uviedla: „... v súvislosti so sťažovateľovým prejavom nespokojnosti s napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 16 Co 25/2012-556 zo dňa 14. 5. 2012 a dôvodmi ústavnej sťažnosti, že došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... Krajský súd v Prešove poznamenáva, že obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov a tak vyslovovať porušenie základných práv...“

Krajský súd v Prešove v rozsudku č. k. 16 Co 25/2012-556 zo dňa 14. 5. 2012 dal odpovede na všetky skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatneným nárokom a obranou proti takému uplatneniu (II. ÚS 383/06, II. ÚS 85/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 115/03).

Na základe uvedeného navrhujeme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú.“

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval krajský súd na prípadné doplnenie svojho vyjadrenia zo 14. marca 2013. Predsedníčka krajského súdu v reakcii na túto výzvu v prípise sp. zn. Spr 10033/2013 z 18. novembra 2013 len stručne oznámila, že „... vyjadrenie nedoplňame“.

Sťažovateľka na základe výzvy ústavného súdu zaujala k vyjadreniu krajského súdu prostredníctvom právneho zástupcu svoje stanovisko v podaní z 20. decembra 2013, v ktorom oznámila, že zotrváva na sťažnosti *„bez ďalších zmien a doplnení a domáhame sa, aby jej Ústavný súd SR v celom rozsahu vyhovel“*.

Na výzvu ústavného súdu účastníci konania zhodne oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Ústavný súd na tomto základe využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich argumentáciou dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia práv podľa označených článkov ústavy a dohovoru.

II.

Všeobecné východiská rozhodovania ústavného súdu

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo alebo samotným rozhodnutím, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Ústavný súd v súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru konštantne pripomína, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca vyjadril zhodu zámerov v koncepte práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy na jednej strane s konceptom súdnej ochrany podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru na strane druhej. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

Ústavný súd ďalej uvádza, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje v odvolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa podaním riadneho opravného prostriedku domáha ochrany svojich práv pred odvolacím súdom z dôvodov, ktorých uplatnenie umožňuje procesné právo. Ak účastník konania splní predpoklady ustanovené zákonom na poskytnutie ochrany v odvolacom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodov na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní. Poskytnutie takejto právnej ochrany však nemožno považovať za právo na úspech v odvolacom konaní (m. m. II. ÚS 4/94), ak každé také rozhodnutie odvolacieho súdu odpovedá na obsah odvolania ústavne konformným spôsobom a v rozsahu upravenom zákonom (čl. 46 ods. 4 ústavy).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napríklad IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal výklad dotknutej právnej normy, ktorý je v súlade s ústavou, čo je základným predpokladom pre ústavne konformnú aplikáciu tejto právnej normy na zistený skutkový stav veci.

Ústavnosť konaní pred orgánom verejnej moci predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkým zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu predmetného konania. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu postupu príslušného orgánu verejnej moci (m. m. II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ktorej nebezpečenstvo spočíva v potenciálnom uplatnení ničím (objektívne) nepodloženej úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú v podmienkach právneho štátu okrem iného garantované zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu pre rozhodnutie.

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavíť nielen vo využití všetkých dostupných a pritom legálnych zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje (musí obsahovať) aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich uplatnenia v súlade s procesnými predpismi.

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní v napadnutej veci aj krajský súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

III.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu.

Východiskom ťažiskovej argumentácie sťažovateľky je námietka, že krajský súd ústavne nekonformným spôsobom interpretoval § 155 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, pokiaľ ide o práva veriteľov domáhať sa uspokojenia ich pôvodných pohľadávok voči spoludlžníkom a ručiteľom dlžníka, ako aj práva veriteľov domáhať sa uspokojenia ich pôvodných zabezpečených pohľadávok z majetku tretích osôb a tiež § 42a ods. 3 písm. a) Občianskeho zákonníka, keďže týmto právnym normám svojvoľne prisúdil iný obsah a význam, než aký v skutočnosti majú.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti a k nej pripojených listinných dôkazných prostriedkov zistil, že sťažovateľka sa v konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 8 C 118/2010 domáhala proti žalovaným v zmysle § 42a a nasl. Občianskeho zákonníka určenia neúčinnosti darovacej zmluvy. Napriek tomu, že svoju úverovú pohľadávku si sťažovateľka ako bankový subjekt neuplatnila voči obchodnej spoločnosti I., s. r. o., SNP 44, Šahy (ďalej len „dlžník“), v reštrukturalizačnom konaní, jej uspokojenia sa domáhala

odporovaním právneho úkonu ručiteľa dlžníka, ktorým sa zbavil svojho bonitného majetku jeho prevodom na svoje deti.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 8 C 118/2010 z 8. novembra 2011 žalobu sťažovateľky zamietol predovšetkým z dôvodu, že v čase rozhodnutia súdu neexistuje jej vymáhateľná pohľadávka voči ručiteľovi, v dôsledku čoho ako žalobkyňa v tomto konaní stratila aktívnu vecnú legitimáciu.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 16 Co 25/2012 zo 14. mája 2012 napadnutý rozsudok okresného súdu z 8. novembra 2011 potvrdil ako vecne správny, ktorý v časti podstatnej pre toto konanie odôvodnil takto:

„Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 212 O. s. p., vec prejednal v súlade s ust. § 214 ods. 2 O. s. p. a zistil, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, správne vo veci rozhodol a vo veci prijal aj správne právne závery, na ktorých sa nič nezmenilo ani v priebehu odvolacieho konania a na ktoré v plnom rozsahu poukazuje aj odvolací súd.

Je zrejmé, že podstatnou a základnou otázkou pre vyriešenie daného sporu bolo to, či v konaní boli naplnené a preukázané predpoklady úspešného odporovania právneho úkonu dlžníka, t. j. vymáhateľnosť pohľadávky, skutočnosť, či právny úkon dlžníka - ručiteľa ukrátil uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky, preukázanie úmyslu ručiteľa ukrátiť svojho veriteľa a skutočnosť, že právny úkon urobil ručiteľ v posledných 3 rokoch.“

Krajský súd ďalej v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že „Z obsahu spisu a z obsahu napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že svoje rozhodnutie založil na tom, že z hľadiska splnenia predpokladov odporovania právneho úkonu nebola naplnená podmienka týkajúca sa existencie vymáhateľnosti pohľadávky, ale aj preukázania úmyslu ručiteľa, že mienil právnym úkonom ukrátiť svojho veriteľa. V tejto súvislosti poukázal na to, že za vymáhateľnú pohľadávku požadoval takú pohľadávku, ktorá už je splatná, teda pohľadávku, ktorá je žalovateľná a ktorej sa možno domáhať na súde. Poukázal na reštrukturalizačný plán dlžníka spoločnosti I., s. r. o., v zmysle ktorého právne účinky záväznej časti reštrukturalizačného plánu dlžníka - I., spol. s r. o. spočívali v zániku

vymáhateľnosti pohľadávky žalobcu voči ručiteľovi na základe záväznej časti reštrukturalizačného plánu schváleného Okresným súdom Nitra, nielen čo vymáhania pohľadávky súdnou cestou, ale zániku aj vymáhateľnosť pohľadávky v exekučnom konaní, pokiaľ disponoval neprihlásený veriteľ pred schválením reštrukturalizačného plánu exekučným titulom. Zistil, že v čase rozhodovania o žalobe nebola splnená zákonná podmienka existencie vymáhateľnej pohľadávky žalobcu voči ručiteľovi. Záväzná časť totiž reštrukturalizačného plánu výslovne konštatuje, že veriteľom, ktorí nie sú uvedení v záväznej časti plánu a teda ktorí riadne a včas neprihlásili svoje pohľadávky zaniká právo vymáhať tieto pohľadávky voči dlžníkovi a zároveň zanikajú práva veriteľov domáhať sa uspokojenia ich pôvodných pohľadávok voči spoludlžníkom a ručiteľom dlžníka, ako aj práva veriteľov domáhať sa uspokojenia ich pôvodných zabezpečených pohľadávok z majetku tretích osôb.

Rovnako zdôraznil, že nebola preukázaná ani existencia úmyslu ručiteľa ukrátiť svojho veriteľa. Poukázal na dôkazy vykonané pred ním, konkrétne, prepis e-mailovej komunikácie medzi zamestnancom žalobcom a ručiteľom, výpoveď svedka Ing. M. L., žalovanej v 2. rade a na preukázanú dohodu medzi ručiteľom a žalobcom, o tom, že založenie rodinného domu ručiteľa spolu s príslušnými pozemkami žalobca nakoniec nepožadoval. Strany pristúpili po podpísaní darovacej zmluvy, nielen k rozšíreniu úverového rámca pre dlžníka, ale aj k dozaloženiu iného majetku dlžníka, ako náhrady za nezaloženie rodinného domu a k založeniu majetku ručiteľa v podobe obchodného podielu a navyše podpísaným dodatkom v decembri 2008, t. j. po podpísaní darovacej zmluvy, rozšíril zabezpečenie úveru na sumu presahujúcu 3 000 000 Eur oproti výške pohľadávky 738 811 Eur.

Preto mal za to, že nebola preukázaná existencia úmyslu na strane ručiteľa ukrátiť žalobcu, a ani vedomosť blízkych osôb o tomto úmysle nemohla byť daná.

Odvolačí súd na základe vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa konštatuje, že žalovaní preukázali, že úmysel ukrátiť žalobcu ako veriteľa pohľadávky neexistoval a ani vedomosť žalovaných nebola daná. Vyplývalo aj zistenie, že pohľadávku žalobcu nie je možné od ručiteľa vymáhať na základe účinkov potvrdeného reštrukturalizačného plánu. Odvolačí súd tieto zistenia považoval za tak závažné a podstatné, z ktorých vyplýva jasný záver, že žalobe nebolo možné vyhovieť. “.

Podľa krajského súdu „Odvolacie námietky žalobcu predstavujú tie isté dôvody a skutočnosti, na ktoré poukazoval už v priebehu konania pred súdom prvého stupňa a s ktorými sa súd prvého stupňa riadne vypořiadal. Prijal k nim jasné právne závery či už k neexistencii vymáhateľnej pohľadávky žalobcu, ale aj úmyslu ručiteľa ukrátiť pohľadávku žalobcu a vyhodnotenému dokazovaniu...

Odvolací súd sa nestotožnil s odvolacou námietkou žalobcu, že v danom prípade keďže nebol účastníkom reštrukturalizačného plánu, nemôže byť obmedzovaný jeho znením, že jeho pohľadávka sa stala nevymáhateľnou. V tejto súvislosti odkazuje na vykonané dokazovanie súdom prvého stupňa a zistenie, že Okresný súd v Nitre dňa 05. 03. 2010 po predložení reštrukturalizačného plánu, rozhodol o začatí reštrukturalizačného konania dlžníka spoločnosti I., spol. s r. o. Uznesením súd povolil reštrukturalizáciu dlžníka a za správcu ustanovil Mgr. Henrietu Slavkovskú. Dňa 04. 08. 2010 nadobudlo právoplatnosť uznesenie OS Nitra, ktorým súd potvrdil reštrukturalizačný plán dlžníka I., spol. s r. o..., prijatý schvaľovacou schôdzou dňa 12. 07. 2010 a ukončil reštrukturalizáciu dlžníka I. , spol. s r.o... Záväzná časť reštrukturalizačného plánu, časť II. uspokojenie a zánik časti pohľadávok veriteľov, obsahuje výpočet veriteľov, u ktorých došlo k zániku záväzkov dlžníka. Podľa záväznej časti tohto plánu veriteľom, ktorí nie sú uvedení v záväznej časti tohto plánu a teda ktorí riadne a včas neprihlásili svoje pohľadávky, zaniká právo voči dlžníkovi, ako aj zanikajú riadne a včas neprihlásené zabezpečovacie práva na majetok dlžníka v súlade s ust. § 155 zákona o konkurze, zároveň zanikajú práva veriteľov domáhať sa uspokojenia ich pôvodných pohľadávok voči spoludlžníkom a ručiteľom dlžníka, ako aj práva veriteľov domáhať sa uspokojenia ich pôvodných zabezpečených pohľadávok z majetku tretích osôb.“.

Krajský súd sa v napadnutom rozsudku „v plnom rozsahu stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že právne účinky záväznej časti reštrukturalizačného plánu dlžníka spoločnosti I., spol. s r. o. spočívajú v zániku vymáhateľnosti pohľadávky žalobcu voči ručiteľovi na základe záväznej časti reštrukturalizačného plánu, ktorý bol schválený Okresným súdom Nitra. Záväzná časť reštrukturalizačného plánu to výslovne konštatuje

a odvolací súd nemal dôvod sa odkloniť od názoru súdu prvého stupňa vysloveného vo svojom rozhodnutí.

Reštrukturalizačný plán dlžníka spoločnosti I., s. r. o. vyslovene v záväznej časti plánu obsahoval ustanovenie, v zmysle ktorého veriteľom, ktorí nie sú uvedení v záväznej časti plánu a ktorí riadne a včas neprihlásili svoje pohľadávky, zaniká právo voči dlžníkovi, ako aj zanikajú riadne a včas neprihlásené zabezpečovacie práva na majetok dlžníka v súlade s ust. § 155 zákona o konkurze. Preto správna bola konštrukcia súdu prvého stupňa vyvodená zo záväznej časti tohto plánu v spojitosti s ust. § 155 ods. 2 a 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ak konštatoval, že právne účinky reštrukturalizačného plánu spočívali v zániku vymáhateľnosti pohľadávky žalobcu voči ručiteľovi.

Riadne a včas neprihlásenou pohľadávkou sa rozumie taká pohľadávka, ktorá nebola vôbec prihlásená. V čase rozhodovania súdu pohľadávkou žalobcu voči ručiteľovi nebolo možné vymáhať, keďže neexistovala vymáhateľná pohľadávka, pretože si ju žalobca ako zabezpečenú pohľadávkou v rámci reštrukturalizácie neprihlásil, v dôsledku čoho sa zmenila na náhradnú obligáciu.

Nie zanedbateľnou skutočnosťou v rámci vyhodnotenia celého komplexu okolností, ktoré v priebehu konania vyšli najavo, je potrebné zo strany odvolacieho súdu poukázať aj na tú okolnosť, že žalobca disponoval viac 4-násobkom zabezpečenia oproti pohľadávke v čase namietaného odporovaného právneho úkonu, bol jediným veriteľom, ktorý svoju pohľadávkou v takejto hodnote zabezpečoval, mal zaiste garantované reštrukturalizačným posudkom, že jeho pohľadávka bude uspokojená, čoho dôkazom je aj obsah samotného reštrukturalizačného posudku. Neskôr si však takto zabezpečenú pohľadávkou v rámci reštrukturalizácie neprihlásil.

Z týchto dôvodov odvolací súd považoval vykonané dokazovanie súdom prvého stupňa za dostatočné. Na základe spoľahlivých skutkových podkladov prijal k jednotlivým námietkam účastníkov konania správne právne závery. Odvolací súd preto rozhodnutie súdu prvého stupňa ako zákonné a vecne správne v zmysle ust. § 219 O. s. p. ho potvrdil.“

Podľa argumentácie sťažovateľky kľúčové pochybenia krajského súdu spočívajú v tom, že:

a) odvolací súd nesprávne právne posúdil aktívnu legitímáciu sťažovateľky v konaní o neúčinnosť právneho úkonu ručiteľa (resp. existenciu jej vymáhateľnej pohľadávky voči ručiteľovi), keď aplikáciou a svojvoľným výkladom § 155 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii dospel k záveru, že právne účinky potvrdeného reštrukturalizačného plánu dlžníka sa vzťahujú aj na osoby, ktoré nie sú jeho účastníkmi. Keďže reštrukturalizačný plán dlžníka výslovne vylúčil právo všetkých veriteľov (aj tých, ktorí svoje pohľadávky do reštrukturalizácie neprihlásili) na uspokojenie od ručiteľov, podľa názoru krajského súdu sťažovateľka v čase rozhodnutia okresného súdu o odporovacej žalobe nedisponovala voči ručiteľovi vymáhateľnou pohľadávkou ako obligatónnou podmienkou odporovateľnosti (ďalej len „prvá námietka“);

b) odvolací súd na základe interpretácie § 42a ods. 3 písm. a) Občianskeho zákonníka dospel k záveru, že hoci sa pri prevode na blízku osobu úmysel dlžníka ukrátiť pohľadávkou veriteľa *ex lege* prezumuje, možno v konkrétnych prípadoch uzavrieť (aj napriek existencii nevyvrátiteľnej zákonnej domnienky), že tento úmysel neexistuje (ďalej len „druhá námietka“).

Ústavný súd považuje za potrebné na tomto mieste zdôrazniť, že otázka právnych účinkov reštrukturalizačného plánu dlžníka na tretie osoby (sťažovateľku, pozn.) bola riešená aj v súvisiacom exekučnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 18 Er 348/2010, a to v rámci rozhodovania o námietkach proti exekúcii, ktoré podal ručiteľ ako povinný (podstatou námietok bolo tvrdenie ručiteľa, že pohľadávka sťažovateľky je v dôsledku znenia reštrukturalizačného plánu nevymáhateľná, pozn.).

Kým v konaní o určenie neúčinnosti darovacej zmluvy okresný súd rozhodol, že potvrdený reštrukturalizačný plán dlžníka má účinky aj voči tretím osobám, a teda aj voči sťažovateľke, v konaní o námietkach proti exekúcii ten istý okresný súd v uznesení sp. zn. 18 Er 348/2010 z 9. mája 2012 dospel k právnomu záveru, že potvrdený reštrukturalizačný plán tieto účinky za žiadnych okolností nemá, a námietky ručiteľa (povinného) proti exekúcii zamietol.

Medzičasom Krajská prokuratúra v Prešove (ďalej len „krajská prokuratúra“) prípisom sp. zn. Kc 153/12 z 18. septembra 2012 odložila podnet sťažovateľky na podanie mimoriadneho dovolania z 19. júla 2012 proti namietanému rozsudku krajského súdu. Krajská prokuratúra preskúmaním obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu síce zistila nesprávne právne posúdenie súdom otázky existencie vymáhateľnej pohľadávky, keď podľa nej záväzná časť reštrukturalizačného plánu sa „*však javí ako rozporná s ustanovením § 155 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii... účinnom do 31. 12. 2011. Ustanovenie § 155 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2011 umožňovalo v pláne odchyľne upraviť iba postavenie veriteľov, ktorí si riadne a včas prihlásili svoje pohľadávky. Plán v rozpore so zákonnou možnosťou zasahoval do postavenia veriteľov, ktorí si riadne a včas neprihlásili svoje pohľadávky. Ich postavenie však upravuje ustanovenie § 155 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. Neprihlásené pohľadávky sa stávajú účinnosťou plánu nevymáhateľné voči dlžníkovi rovnako aj zabezpečovacie práva, ktoré neboli v rámci reštrukturalizácie prihlásené, účinnosťou plánu zanikajú, avšak iba v časti, v ktorej viaznu na dlžníkovom majetku. Stávajú sa naturálnymi obligáciami. Voči iným osobám (napr. voči ručiteľom) ich však možno vymáhať.*“. Krajská prokuratúra však v označenom prípise ďalej konštatovala, že „*uvedené zistenie ale nič nemení na tom, že v posudzovanej veci za vykonaného dokazovania nevyplývali podmienky na úspešné odporovanie právneho úkonu. Nebolo preukázané splnenie podmienky odporovateľnosti spočívajúcej v tom, že dlžníkov (ručiteľov) právny úkon musí ukrať uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa. Taktiež, zhodne ako súdy, konštatujem absenciu úmyslu dlžníka ukrátiť veriteľa a teda, že blízke osoby nemohli s náležitou starostlivosťou rozpoznať úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa, nakoľko tento ani nevyplýval z dokazovania.*“.

Opakovaný podnet sťažovateľky na podanie mimoriadneho dovolania proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 16 Co 25/2012 zo 14. mája 2012 podaný vo vzťahu k spôsobu vybavenia jej podnetu krajskou prokuratúrou z 18. septembra 2012 (k záveru súdov o neexistencii ukraťujúceho úmyslu dlžníka) Generálna prokuratúra Slovenskej republiky odložila bez opatrenia prípisom č. VI/2 Pz 1186/12-10 z 15. mája 2013.

Pre účely posúdenia sťažnostnej argumentácie sťažovateľky tvoriacej podstatu jej prvej námietky musel ústavný súd preskúmať predovšetkým opodstatnenosť jej tvrdení obsiahnutých v sťažnosti, či ju ako osobu, ktorá nebola účastníčkou reštrukturalizačného plánu dlžníka, pri uplatňovaní svojich zabezpečených pohľadávok voči tretím osobám zaväzujú účinky tohto plánu, v intenciách posúdenia vzájomných súvislostí § 155 ods. 1, 2 a 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii účinného do 31. decembra 2011 v príčinnej súvislosti s namietaným porušením čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tejto súvislosti ústavný súd musel posúdiť ústavnú konformitu interpretácie relevantných ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii krajským súdom ako súdom odvolacím.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že Okresný súd Nitra uznesením sp. zn. 31 R 3/2010 z 27. júla 2010 potvrdil reštrukturalizačný plán dlžníka prijatý schvaľovacou schôdzou 12. júla 2010 a ukončil reštrukturalizáciu dlžníka. Závazná časť reštrukturalizačného plánu, časť II uspokojenie a zánik časti pohľadávok veriteľov, obsahuje výpočet veriteľov, u ktorých došlo k zániku záväzkov dlžníka. Podľa záväznej časti tohto plánu veriteľom, ktorí nie sú uvedení v záväznej časti tohto plánu, a teda ktorí riadne a včas neprihlásili svoje pohľadávky, zaniká právo voči dlžníkovi, ako aj zanikajú riadne a včas neprihlásené zabezpečovacie práva na majetok dlžníka v súlade s § 155 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, zároveň zanikajú práva veriteľov domáhať sa uspokojenia ich pôvodných pohľadávok voči spoludlžníkom a ručiteľom dlžníka, ako aj práva veriteľov domáhať sa uspokojenia ich pôvodných zabezpečených pohľadávok z majetku tretích osôb.

Podľa § 132 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii reštrukturalizačný plán je listina upravujúca vznik, zmenu alebo zánik práv a záväzkov osôb v nej uvedených (ďalej len „účastník plánu“), ako aj rozsah a spôsob uspokojenia tých účastníkov plánu, ktorí sú veriteľmi prihlásených pohľadávok, prípadne akcionármi dlžníka. Po potvrdení plánu súdom je plán záväzný pre všetkých účastníkov plánu.

Podľa § 136 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii záväzná časť plánu obsahuje určenie všetkých práv a záväzkov, ktoré majú účastníkom plánu podľa plánu

vzniknúť, zmeniť sa alebo zaniknúť. Tieto práva a záväzky a majetok, ku ktorému sa vzťahujú, ak ide o vecné práva alebo iné podobné práva, musia byť v pláne určené tak ako je to potrebné podľa osobitných predpisov pre ich vznik, zmenu alebo zánik, alebo získanie príslušných rozhodnutí a súhlasov, na základe ktorých vznikajú, menia sa alebo zanikajú a ktoré sú podmienkou na ich vznik, zmenu alebo zánik.

Podľa § 140 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii záväzná časť plánu môže obsahovať aj záväzok inej osoby ako dlžníka, akcionára dlžníka alebo veriteľa prihlásenej pohľadávky, ak so vznikom záväzku súhlasí; prílohu plánu musí v tomto prípade tvoriť súhlasný prejav vôle tejto osoby so vznikom záväzku, inak záväzok ani v prípade potvrdenia plánu súdom nevznikne.

Podľa § 155 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii ustanovenia plánu sa zverejnením uznesenia o potvrdení plánu v Obchodnom vestníku stávajú účinnými voči všetkým účastníkom plánu.

Podľa § 155 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii zverejnením uznesenia o potvrdení plánu v Obchodnom vestníku zaniká právo veriteľov, ktorí riadne a včas podľa tohto zákona neprihlásili svoje pohľadávky, vymáhať tieto pohľadávky voči dlžníkovi, ako aj riadne a včas neprihlásené zabezpečovacie práva vzťahujúce sa na majetok dlžníka; to platí rovnako aj pre podmienené pohľadávky, ktoré mali byť uplatnené prihláškou.

Podľa § 155 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení účinnom do 31. decembra 2011, ak plán neurčuje inak, plánom zostávajú nedotknuté práva veriteľov domáhať sa uspokojenia ich pôvodných pohľadávok voči spoludlžníkom a ručiteľom dlžníka, ako aj práva veriteľov domáhať sa uspokojenia ich pôvodných zabezpečených pohľadávok z majetku tretích osôb.

Podľa § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) súd v odôvodnení rozsudku uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne

a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

V súlade s citovanou dikciou § 157 ods. 2 OSP je teda povinnosťou všeobecného súdu uviesť v rozhodnutí dostatočne a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako aj právnej stránky rozhodnutia.

Krajský súd v napadnutom rozsudku konštatoval, že prvostupňový súd správne vychádzal z toho, že záväzná časť reštrukturalizačného plánu dlžníka výslovne konštatuje, že veriteľom, ktorí nie sú uvedení v záväznej časti plánu, a teda ktorí riadne a včas neprihlásili svoje pohľadávky, zaniká právo vymáhať tieto pohľadávky voči dlžníkovi a zároveň zanikajú práva veriteľov domáhať sa uspokojenia ich pôvodných pohľadávok voči spoludlžníkom a ručiteľom dlžníka, ako aj práva veriteľov domáhať sa uspokojenia ich pôvodných zabezpečených pohľadávok z majetku tretích osôb. Túto skutočnosť vyhodnotil ako absenciu jedného z predpokladov úspešného odporovania právneho úkonu dlžníka (ručiteľa), t. j. vymáhateľnosti pohľadávky sťažovateľky voči ručiteľovi, keď konštatoval, že *„právne účinky záväznej časti reštrukturalizačného plánu dlžníka spoločnosti I., spol. s r. o. spočívajú v zániku vymáhateľnosti pohľadávky žalobcu voči ručiteľovi na základe záväznej časti reštrukturalizačného plánu, ktorý bol schválený Okresným súdom Nitra“*. Krajský súd sa pritom vôbec nevysporiadal s tým, že ide o právny vzťah, na ktorý sa vzťahujú príslušné ustanovenia zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ktorý pri úprave účinkov súdom potvrdeného plánu vychádza z toho, že pôsobia voči účastníkom plánu (§ 155 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii). Za účastníka plánu sa považuje osoba, ktorej vznik, zmena alebo zánik práv alebo záväzkov sú upravené v reštrukturalizačnom pláne (§ 140 zákon o konkurze a reštrukturalizácii). Je pritom nesporné, že sťažovateľka účastníčkou reštrukturalizačného plánu nebola.

Ustanovenia reštrukturalizačného plánu po nadobudnutí účinkov potvrdenia plánu súdom sa stávajú účinnými voči všetkým účastníkom plánu bez ohľadu na to, či hlasovali

za jeho prijatie alebo proti jeho prijatiu, alebo sa vôbec nezúčastnili na schvaľovacej schôdzi. Voči tretím osobám má totiž reštrukturalizačný plán účinky len vtedy, ak výslovne súhlasili so vznikom záväzku (ĎURICA, M. *Konkurzné právo na Slovensku a v Európskej únii. 2. prepracované a doplnené vydanie*. Bratislava: EUROKODEX, 2010, s. 766; ĎURICA, M. *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár*. Bratislava: C. H. BECK, 2012, s. 952).

Pokiaľ ide o neprihlásené pohľadávky, ktoré mali byť v reštrukturalizácii prihlásené, tieto sa stávajú účinnosťou plánu nevymáhateľné voči dlžníkovi, t. j. menia sa na naturálne obligácie. Voči iným osobám ako dlžníkovi však tieto pohľadávky možno vymáhať i naďalej, napr. voči ručiteľovi, poprípade spoludlžníkovi (POSPÍŠIL, B. *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár*. Bratislava: IURA EDITION, 2012, s. 521).

Ústavný súd sa nemôže stotožniť s tvrdeniami a závermi krajského súdu vyslovenými v jeho rozsudku sp. zn. 16 Co 25/2012 zo 14. mája 2012, ktoré sa týkajú hodnotenia dôkaznej situácie vo vzťahu k neexistencii vymáhateľnej pohľadávky sťažovateľky voči ručiteľovi a spájania tejto skutočnosti s právnymi účinkami reštrukturalizačného plánu dlžníka. Krajský súd (rovnako ako súd prvostupňový) sa totiž vôbec nezaoberal subsumovaním zisteného skutkového stavu pod príslušné ustanovenia relevantného právneho predpisu, v tomto prípade § 155 ods. 1, 2 a 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, nevzal do úvahy a neskúmal vzájomnú súvislosť medzi týmito zákonnými ustanoveniami. Rozhodnutie krajského súdu preto považuje ústavný súd za také, ktoré je založené na ústavne nekonformnom výklade dotknutých ustanovení právnych predpisov.

Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu „Ústavne konformný výklad právnej normy, resp. výklad právnej normy (a teda aj § 155 ods. 1, 2 v spojitosti s § 155 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení účinnom do 31. decembra 2011, pozn.) nemôže siahať tak ďaleko, aby sa dostal do rozporu so znením, resp. so zmyslom vykladaného normatívneho textu. V takomto prípade by totiž už nešlo o výklad, ale o faktickú novelizáciu právnej normy.“ (II. ÚS 244/09).

Na tomto základe sa možno len stotožniť s argumentáciou sťažovateľky, podľa ktorej ustanovenie reštrukturalizačného plánu, na základe ktorého veriteľa nemôžu vymáhať svoje pôvodné pohľadávky voči spoludlžníkom či ručiteľom dlžníka (§ 155 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii), sa jednoznačne vzťahuje výlučne len na veriteľov, ktorí boli účastníkmi plánu, no nemôžu obmedzovať veriteľa, ktorý svoju pohľadávku v reštrukturalizácii neprihlásil (podľa novely zákona o konkurze a reštrukturalizácii prijatej zákonom č. 348/2011 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2012 už reštrukturalizačným plánom nemôžu byť dotknuté práva veriteľov domáhať sa uspokojenia ich pôvodných pohľadávok voči spoludlžníkom a ručiteľom dlžníka, pozn.).

Z týchto dôvodov považoval ústavný súd rozhodnutie krajského súdu o potvrdení rozsudku okresného súdu o zamietnutí žaloby sťažovateľky za rozporné s ňou označenými ustanoveniami ústavy a dohovoru, pretože pri aplikácii citovaných zákonných predpisov všeobecným súdom sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že zásadne poprel ich účel a význam. Ústavný súd preto rozhodol, že rozsudkom sp. zn. 16 Co 25/2012 zo 14. mája 2012 krajský súd porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Z čl. 127 ods. 1 ústavy možno vyvodiť princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ktorý sa premieta aj do zásady minimalizácie zásahov ústavného súdu do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (pozri napr. IV. ÚS 303/04), resp. zásady sebaobmedzenia a zdržanlivosti (m. m. I. ÚS 76/2011, PL. ÚS 95/2011) ústavného súdu pri uplatňovaní svojej právomoci. Vychádzajúc zo skutočnosti, že právny záver ústavného súdu k prvej námietke sťažovateľky je sám osebe postačujúci k bodu 1 výroku tohto nálezu, ústavný súd nepovažoval za vhodné zaujímať meritórny postoj k druhej námietke sťažovateľky, a to aj preto, že v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci môže záväzný právny názor ústavného súdu k jej prvej sťažnostnej námietke zásadne ovplyvniť aj postoj krajského súdu k námietke sťažovateľky týkajúcej sa nesprávnej interpretácie a aplikácie § 42a ods. 3 písm. a) Občianskeho zákonníka (vo veci

preukázania úmyslu ručiteľa ukrátiť odporovaným právnym úkonom uspokojenie sťažovateľkinej vymáhateľnej pohľadávky v kontexte naplnenia a preukázania všetkých predpokladov úspešného odporovania právneho úkonu). Ústavný súd preto vo vzťahu k druhej námietke sťažnosti sťažovateľky nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu), uprednostňujúc zásadu minimalizácie zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Vzhľadom na to, že ústavný súd dospel k záveru o porušení základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

K aplikácii citovaného ustanovenia v okolnostiach prerokúvanej veci ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že právne názory, ktoré ho viedli k vysloveniu porušenia označených základných práv sťažovateľky a k následnému zrušeniu rozsudku krajského súdu, nesmerujú k jednoznačnému záveru o tom, ako má krajský súd o podanom odvolaní sťažovateľky meritórne rozhodnúť. Základom pre bod 1 výroku tohto nálezu bolo totiž výlučne posúdenie otázky aktívnej legitímácie sťažovateľky vo veci rozhodovanej krajským súdom, t. j. argumentácie týkajúcej sa prvej námietky sťažovateľky.

Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní bude preto opätovne preskúmať odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu tak, aby vo svojom rozhodnutí o podanom odvolaní dôsledne zodpovedal na všetky relevantné odvolacie námietky sťažovateľky v kontexte s právnymi názormi vyslovenými ústavným súdom v časti II tohto nálezu, teda aj námietku týkajúcu sa nesprávnej interpretácie a aplikácie § 42a ods. 3 písm. a) Občianskeho zákonníka.

Ústavný súd rozhodol napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním právnym zástupcom. Za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2012 patrí podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov odmena 127,16 €, čo spolu s režijným paušálom (7,63 €) predstavuje odmenu za jeden úkon 134,79 €. Ústavný súd priznal odmenu za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie sťažnosti) v celkovej sume 269,58 € (2x 134,79 €), ktorú zvýšil o 20 % (53,92 €) z dôvodu, že právny zástupca je platcom DPH, a uložil krajskému súdu povinnosť uhradiť trovy konania na účet právneho zástupcu sťažovateľky (bod 3 výroku tohto nálezu).

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. marca 2014